

ΝΑ
ΖΕΧΩΡΙΖΟΜΕ
ΑΠΟ ΤΟΥΣ
ΑΙΤΑΙΣ
;

Ἰερὰ Μονὴ Παράκλῆτος

Μελετώντας προσεκτικά τήν κοινωνική ζωή πού μᾶς περιβάλλει, καταλήγουμε ἀναπόφευκτα στό συμπέρασμα, ὅτι στίς μέρες μας τό καθῆκον καί ἡ ἀρετή ἔχουν χάσει τήν παλιά τους αἴγλη. Ἐκεῖνο πού φαίνεται πώς μετράει σήμερα εἶναι ἡ δύναμη καί ὁ ἀριθμός. Αὐτό γίνεται ιδιαίτερα ἀντιληπτό στήν πολιτική, κοινωνική καί ἰδιωτική ζωή τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ κάθε εἶδους πιέσεις καί ἀδικίες εὐκόλα συγχωροῦνται στούς ἰσχυρούς τῆς ἡμέρας. Ἡ διατυμπανιζόμενη πρόοδος καί ἐξέλιξη σκεπάζει καί δικαιολογεῖ πολλά. Συχνά καί ἡ πιό δειλή ἀντίρρηση γιά κάποιο ἐπίμεμπτο γεγονός χαρακτηρίζεται ὡς ἔλλειψη λεπτότητας. Ἐπίσης καταπληκτική ἐπιρροή στήν ἀνθρώπινη σκέψη ἀσκεῖ ἡ γνώμη τοῦ πλήθους.

Καθετί πού σκέφτεται, ἀποφασίζει καί ἐνεργεῖ τό σύνολο, γίνεται νόμος, στόν ὁποῖο ὑποτάσσονται ὅλοι καί στόν ὁποῖο πρέπει νά ὑποκύπτει ἡ ἴδια ἡ συνείδηση. Φυσικά, τό σύνολο μπορεῖ κάποτε νά ἔχει δίκιο. Εἶναι πολλοί, ὡστόσο, πού ἔχουν τήν ἐντύπωση -καί ἴσως δέν κάνουν

λάθος- ότι τīs περισσότερες φορές τό πλήθος, ό
όχλος, πέφτει έξω.

«Άλλά τί μάς ένδιαφέρει;», σκέφτονται πολ-
λοί. «Είνας πιό συνετό νά φέρεσαι όπως όλοι ή
τουλάχιστον, δέν είναι άσυγχώρητο τό νά μήν
τηρείται τόσο άυστηρά τό καθήκον, άφοϋ και
άλλοι δέν τό τηροϋν. Δέν ύπάρχει λόγος
νά ξεχωρίζουμε άπό τούς άλλους!».

Αϋτός ό κανόνας, όμως, είναι όλέθριος, γιατί,
κι αν άκόμα σέ μερικές περιπτώσεις φαίνεται νά
μάς διευκολύνει, πληρώνουμε αϋτή τή διευκόλυν-
ση μέ τριπλή θυσία: τών πεποιοθήσεων μας, τής
έλευθερίας μας και τής τιμής μας.

1. Η ΘΥΣΙΑ ΤΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ

Όσοι ακολουθοϋν αϋτόν τόν κανόνα, συχνά
πρέπει νά θυσιάσουν πρώτ' άπ' όλα τīs πεποι-
θήσεις τους. Βέβαια κανείς δέν έχει αντίρρηση,
ότι είναι συνήθως αναγκαίο νά προσαρμοζόμα-
στε στίς καθημερινές βιοτικές άπαιτήσεις και
συνθήκες, όταν αϋτές δέν προσβάλλουν οϋτε
τήν πίστη οϋτε τά χριστιανικά ήθη. Ό χριστια-
νός πού έμπνέεται άπό άληθινή άγάπη προς τό
συνάνθρωπο είναι πάντα πρόσχαρος προς
όλους, εύγενικός, έξυπηρετικός, περιποιητικός
και πρόθυμος νά ύπομείνει όλα όσα δέν έρχονται
σέ αντίθεση μέ τό πιστεύω του.

Άλλά έδω ακριβώς σταματάει ή μεγαλόψυ-
χη διάθεσή του νά συμμορφώνεται μέ τīs άπαι-
τήσεις τοϋ κόσμου: "Άς μήν παραδέχονται οί γύ-
ρω του οϋτε τή θεία άποκάλυψη οϋτε τή διδα-
σκαλία τής Έκκλησίας." Άς παρασύρονται στίς
προκλητικές ένέργειές τους άπό τή γνώμη τοϋ

ὄχλου. Ἐὰς καταπατοῦν χωρὶς τύψεις τὸν θεῖο καὶ ἀνθρώπινο ἠθικό νόμο. Ἐὰς περιφρονοῦν τὴν ὀρθόδοξη παράδοσή μας. Ὁ πιστός χριστιανός θὰ θρηνεῖ τὴν πνευματικὴ ἀναπηρία τῶν συνανθρώπων του, ἀλλὰ φυσικά ποτέ δέν θὰ τοὺς μιμηθεῖ. Ἡ προσωπικὴ του συνείδηση, φωτιζόμενη καὶ παιδαγωγούμενη ἀπὸ τὴν πίστη, στέκει γι' αὐτόν μοναδικός ὁδηγός.

Μὰ καὶ πῶς μποροῦσε νὰ εἶναι διαφορετικά; Μήπως ἡ πλάνη παύει νὰ εἶναι πλάνη, ὅταν γίνεται ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὸ σύνολο; Καὶ τὸ κακό, πού ἐνεργεῖται σέ εὐρεία κλίμακα, δέν παραμένει ἐξίσου κακό; Καὶ τὸ ἠθικό χρέος, ἔστω ξεχασμένο καὶ ἀπαράδεκτο ἀπὸ τοὺς πολλούς, χάνει ἄραγε γι' αὐτόν τὴν ὑπέρχρονη καὶ καθολικὴ του ἰσχύ;

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει στοὺς ἀσταθεῖς καὶ ἀμφιταλαντευόμενους χριστιανούς ὄλων τῶν ἐποχῶν: *«Μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον»* (Ρωμ. 12, 2).

Ἔτσι, ἂν ὅλος ὁ κόσμος λησμόνησε τίς θεῖες ἀλήθειες καὶ βυθίστηκε στό κακό – *«Ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται»* (Α' Ἰω. 5, 19)– γιὰ νὰ ὑλοποιηθεῖ ἡ εὐαγγελικὴ διδασκαλία καὶ νὰ πρωτεύσει σέ ὅλα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, εἶναι πολὺ συχνά καὶ ἀπαραίτητο καὶ φυσικό νὰ ξεχωρίζουμε ἀκριβῶς ἀπὸ ἐκείνους πού τὸ θέλημά τους δέν συμφωνεῖ μέ τὸν θεῖο νόμο καὶ ἡ ζωὴ τους δέν χαρακτηρίζεται ἀπὸ χριστιανικό ὀρθόδοξο πνεῦμα.

Στό θέμα αὐτό ἡ Παλαιὰ Διαθήκη μᾶς προβάλλει ἓνα ἐντυπωσιακό παράδειγμα στό πρόσωπο τοῦ Ἰωβίτ.

Ζοῦσε στήν ἐποχή πού οἱ Ἑβραῖοι, ξεχνώντας τίς ἀμέτρητες εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ, ξέπεσαν στήν εἰδωλολατρική πλάνη. Ἡ ἀποστασία γενικεύθηκε τόσο, πού θά μπορούσαν νά ἰσχύσουν γιά τήν ἐποχή ἐκείνη τά λόγια τοῦ προφητάνακτος Δαβίδ: «*Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός*» (Ψαλμ. 13, 3).

Καί ὅμως, μέσα στόν πλανεμένο ὄχλο ὁ Τωβίτ παραμένει ἀκλόνητος στήν πίστη καί στίς παραδόσεις τῶν προγόνων του καί στόν θεοδίδακτο νόμο τοῦ ὄρους Σινᾶ. Ὅταν ὅλοι ἔτρεχαν νά προσκυνήσουν τό χρυσό μοσχάρι, ὁ Τωβίτ πήγαινε στό Ναό τῶν Ἱεροσολύμων γιά νά λατρεύσει τόν ἀληθινό Θεό, προσφέροντας τίς ἀπαρχές τῶν ἀγρῶν του καί τό δέκατο ὅλων τῶν εἰσοδημάτων του.

Ἦρθαν ἔπειτα τά μαῦρα χρόνια τῆς σκλαβιάς φορτωμένα δοκιμασίες -αἰχμάλωτος στή χώρα τῶν Ἀσσυρίων-, ἀλλά οὔτε τώρα προδίνει τήν ὁδό τῆς ἀλήθειας. Παραμένει σταθερά προσηλωμένος στόν πατροπαράδοτο νόμο. Ἔτσι, ἐνῶ ὅλοι ἔτρωγαν τά ἀπαγορευμένα ἀπό τόν θεῖο νόμο σφάγια τῶν εἰδωλολατρικῶν θυσιῶν, τά εἰδωλόθυτα, αὐτός οὔτε μιά φορά δέν κάνει «ὅ,τι κάνουν ὅλοι».

Ἄλλά ἐκεῖ πού κορυφώνεται ἡ μαρτυρία πίστεως τοῦ Τωβίτ, μέσα στό εἰδωλοκρατούμενο γένος του, εἶναι ἡ ριψοκίνδυνη καί διαμετρικά ἀντίθετη τακτική πού ἀκολουθεῖ -συγκριτικά μέ τούς δειλούς συμπατριῶτες του- στό καίριο γιά τήν ἰσραηλιτική συνείδηση θέμα τῆς ταφῆς τῶν νεκρῶν: Ἀψηφώντας ὄχι πιά ἀπλῶς κοινή γνώμη, σχόλια καί εἰρωνεῖες, ἀλλά κι αὐτήν ἀκόμα τή

διαταγή τῶν τυράννων, πού ἀπαγόρευε μέ ποι-
νή θανάτου τήν ταφή τῶν νεκρῶν Ἰσραηλιτῶν,
ἐγκατέλειπε κάθε σούρουπο τό φτωχικό του,
γιά νά ἐπιτελέσει - μό νο ς αὐτός- τό ὕστατο ἱε-
ρό χρέος, κηδεύοντας ὅσα ἄταφα πτώματα τῶν
δύστυχων σκλάβων ὁμοφύλων του ἔβρισκε.

Εἶναι γνωστές ἀπό τήν Ἁγία Γραφή οἱ εὐλο-
γίες μέ τίς ὁποῖες τόν ἀντάμειψε ὁ Κύριος-ἔχι
πάντως ἀμέσως, ἀλλ' ἀφοῦ πρῶτα δοκίμασε ἐπί
πολύ τήν ἀκαμπτη καί ἀνδρεία ἐμμονή του στόν
θεῖο νόμο καί κάτω ἀπό τίς πιό ἀπελπιστικά
ἀντίξοες περιστάσεις.

Παρόμοια καλούμαστε κι ἐμεῖς, μέσ' ἀπό τίς
(θεληματικά ἢ, συνήθως, ἀθέλητα) στρατευμένες
κατά τῆς πίστεως καί τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χρι-
στοῦ ἐπιβλητικές σέ ὄγκο μάζες, νά ξεμακρύνου-
με -θαρραλέες μονάδες-, νά ξεχωρίσουμε ἀπό
τούς ἄλλους. «*Ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καί
ἀφορίσθητε*», γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Β'
Κορ. 6, 17). Καί σχολιάζει ὁ ἱερός Χρυσόστομος:
«Ἄς δεχθοῦμε τή συμβουλή τοῦ δασκάλου τῆς
οἰκουμένης καί ἄς σκεφθοῦμε ποιοί θέλει νά εἶναι
οἱ χριστιανοί· πῶς θέλει νά εἶναι ξένοι πρὸς τήν
παρούσα ζωή, ὄχι γιά νά κατοικήσουν κάπου
ἐξω καί μακριά ἀπ' αὐτόν τόν κόσμο, ἀλλά, ἐνῶ
θά ζοῦν μέσα σ' αὐτόν τόν κόσμο καί θά τόν συ-
ναναστρέφονται, δέν θά ζοῦν ὅπως ζεῖ ὁ κό-
σμος, γι' αὐτό καί θά λάμπουν σάν τά ἀστέρια
καί θά δείχνουν στους ἀπίστους μέ τά ἔργα τους
ὅτι μετατόπισαν τόν ἑαυτό τους σέ ἄλλη πολι-
τεία, καί ὅτι δέν ἔχουν τίποτε τό κοινό πρὸς τή
γῆ καί τά ἐγκόσμια πράγματα». Δέν θά θυσιά-
σουμε, λοιπόν, οἱ χριστιανοί, γιά μιά ταπεινή εὐα-
ρέσκεια ἐκείνων πού παρανομοῦν, καμιά ἀπό τίς

ἀρχές καί πεπαιθήσεις μας, οὔτε τό “γιώτα” ἢ τήν “κεραία” τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ζωῆς.

2. Η ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Εἶναι ἀξιοπαρατήρητο ὅτι τόν ἐπιζήμιο κανόνα «δέν πρέπει νά ξεχωρίζουμε ἀπό τούς ἄλλους» τόν ἀκολουθοῦν, συνηθέστερα, ἄνθρωποι, πού πολύ τούς ἀρέσει νά ὀνομάζονται «φιλελεύθεροι», χωρίς νά συνειδητοποιοῦν ὅτι μέ τήν ἔνταξή τους σ’ αὐτό τό μαζικό καλοῦπι ἀρνοῦνται τήν προσωπική τους ἐλευθερία καί αὐτοπαράδινονται σέ μιά ταπεινωτική σκλαβιά.

Πολύ σωστά γράφει καί πάλι ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Ὁ ὄχλος εἶναι, δυστυχῶς, κύριός μας καί φοβερός τύραννος... Ὁ πολὺς ὄχλος, ὁ ἄτακτος καί τιποτένιος, δέν ἔχει ἀνάγκη νά δώσει διαταγές, ἀλλά ἀρκεῖ μόνο νά μᾶς δείξει τίς προτιμήσεις του καί ἀμέσως ὑπακούομε σέ ὅλα. Καί πῶς, λένε, μπορεῖ νά ἀποφύγει κανεῖς αὐτούς τούς δυνάστες; Ἄν ἀποκτήσει φρόνημα ἀνώτερο ἀπ’ αὐτούς, ἂν ἐξετάσει προσεκτικά τή φύση τῶν πραγμάτων, ἂν περιφρονήσει τή γνώμη τῶν πολλῶν, ἂν πρὶν ἀπ’ ὅλα ἀσκήσει τόν ἑαυτό του, ὥστε, προκειμένου γιά θέματα πού εἶναι πραγματικά αἰσχρά, νά μή φοβᾶται τούς ἀνθρώπους, ἀλλά τό ἀκοίμητο μάτι τοῦ Θεοῦ, καί προκειμένου γιά ἀγαθά θέματα νά ἐπιδιώκει καί πάλι τά στεφάνια πού δίνει Ἐκεῖνος».

Ἐπρόκαλυπτα ἄς ἀναρωτηθεῖ καθέννας μας: Ἐνας ἄνθρωπος πού φοβᾶται νά ξεχωρίζει ἀπό τούς ἄλλους, πού δέν τολμάει νά φανερώνει ἔμπρακτα τίς πεπαιθήσεις του, εἶναι πραγματικά ἐλεύθερος; Θά ἦταν εὐτυχής, ἂν μπορούσε νά

έκδηλωθει άδίσταχτα, σύμφωνα μέ τή φωνή τής συνειδήσεώς του, αλλά δέν τολμάει. Δέν είναι έλεύθερος. Είναι δέσμιος στήν “κοινή γνώμη”. Καί μόνη ή άπλή παρουσία προσώπων μέ αντίθετες άπόψεις τόν παραλύει.

Είναι πολύ τολμηρός καί φέρεται όπως του ύπαγορεύει ή συνείδησή του, όταν είναι μόνος ή σέ περιβάλλον πού συμμερίζεται τά πιστεύματά του. Άλλά ρίξτε μιά ματιά, όταν βρίσκεται μέσα στό άνερμάτιστο πλήθος. Δέν τόν αναγνωρίζετε! Είναι άλλος άνθρωπος; Σκέφτεται καί ζει όπως όλοι. Άρνείται τήν προσωπικότητά του, τήν έλευθερία τής σκέψης καί συνειδήσεώς του. Είναι ένας δούλος καί μάλιστα ό πιό δυστυχισμένος άπό τούς δούλους.

Η διατύπωση αυτή δέν κρύβει σχήμα ύπερβολής. Μήπως ύπάρχει άπαισιότερη μορφή δουλείας άπό τό νά μήν μπορείς νά έκφράσεις ό,τι νιώθεις καί νά έκδηλωθείς όπως ποθείς;

Έκείνος πού κρατιέται δέσμιος άπό τέτοια ψυχολογικά συμπλέγματα, συχνά άναγκάζεται νά ταπεινωθεί πάρα πολύ. Ό φόβος «μήν ξεχωρίσει άπό τούς άλλους» πειστικά τόν άναγκάζει νά συμμετέχει κάποτε σέ ψυχοφθόρες συζητήσεις ή νά χαμογελάει άλλοτε σέ βλάσφημα καί αίσχρά άστεία κατά τής πίστεως. Μιά τέτοια τακτική, όμως, δέν είναι μόνο άνελεύθερη, αλλά φτάνει σέ πλήρη έξευτελισμό τής προσωπικότητας.

Νά, λοιπόν, μέ ποιές αναπόφευκτες συνέπειες συνοδεύεται ό κανόνας «δέν ύπάρχει λόγος νά ξεχωρίζουμε άπό τούς άλλους, αλλά καλύτερα νά φερόμαστε όπως όλοι».

Τελείως διαφορετικά συμπεριφέρονταν οί πρώτοι χριστιανοί καί οί μάρτυρες. Μπροστά στό βήμα τῶν αίμοχαρῶν δικαστῶν καί μπροστά στό ὀργισμένα ἐχθρικά πλήθη δέν δίσταζαν νά ὁμολογοῦν θαρραλέα τήν πίστη τους στόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό.

Ρωτοῦσαν τό χριστιανό:

- Πῶς ὀνομάζεσαι;
- Χριστιανός! ἀπαντοῦσε.
- Ποιό εἶναι τό ἐπάγγελμα σου;
- Χριστιανός!
- Ἡ πατρίδα σου;
- Χριστιανός!...

Πάντα ἡ ἴδια μεγαλειώδης καί ἀνδρεία ἀπάντηση, πού συχνά ἔφερνε σέ δύσκολη θέση τούς διῶκτες, κάποτε τούς προβλημάτιζε καί ὄχι σπάνια τούς ὀδηγοῦσε στόν Χριστό.

Αὐτό εἶναι τό γνήσιο χριστιανικό πνεῦμα: Πνεῦμα εἰλικρίνειας, σταθερότητας, ἀληθινῆς ἐλευθερίας, πνεῦμα διαμετρικά ἀντίθετο πρὸς τήν ταπεινωτική θεωρία τοῦ «δέν ὑπάρχει λόγος νά ξεχωρίζουμε ἀπό τούς ἄλλους». Ὁ Θεός δέν «ἔδωκεν ἡμῖν πνεῦμα δειλίας, ἀλλά δυνάμεως» (Β΄ Τιμ. 1, 7).

3. ΘΥΣΙΑ ΤΙΜΗΣ

Ἄλλά, ἄραγε, αὐτή ἡ τακτική τοῦ χαμαιλεοντισμοῦ, ἀπογυμνώνοντας τό χριστιανό ἀπό τίς ἀρχές του καί ἀπό τήν ἴδια του τήν αὐτοελευθερία, τοῦ ἐξασφαλίζει τουλάχιστον τήν ἐκτίμηση καί τό σεβασμό τῶν ἄλλων, ὅπου καί ἀποβλέπει κυρίως; Θά ἦταν τελείως ἀψυχολόγητο νά ὑποθέσουμε κάτι τέτοιο. Ἡ κοινή γνώμη στό πνευμα-

τικά θέματα -τό είπαμε ήδη- πέφτει πολύ έξω. Ποτέ, ωστόσο, δέν ἀμείβει μέ τήν υπόληψή της χαρακτήρες ἀμφιταλαντευόμενους. Οἱ ἄνθρωποι -πῶς νά τό κάνουμε;- ἀγαποῦν καί μάλιστα θαυμάζουν, ἔστω ἐνδόμυχα, τίς σταθερές καί ξεκαθαρισμένες πεποιθήσεις, καί ὁ σεβασμός τους εἶναι βαθύς γιά κείνους πού στέκουν ἀσάλευτοι στίς ἀρχές τους.

Αὐτό ἴσχυε ἀκόμα καί στόν εἰδωλολατρικό κόσμο. Ἕνας προχριστιανός ἀκριβῶς σοφός, θέλοντας νά δώσει τήν εἰκόνα τοῦ ἐνάρετου ἀνθρώπου, τονίζει ὅτι τίποτα δέν μπορεῖ νά τόν ἀπομακρύνει ἀπό τήν ἐκπλήρωση τοῦ καθήκοντος· οὔτε ἡ παντοδυναμία τῶν τυράννων, οὔτε ἡ πίεση τῆς κοινῆς γνώμης οὔτε ἀκόμα ἡ καταστροφή ὀλόκληρης τῆς... οἰκουμένης!

Πολύ πειστική γιά τήν ἀλήθεια ὄσων ὑποστηρίζουμε σ' αὐτό τό σημεῖο εἶναι μιᾶ ἐνέργεια τοῦ εἰδωλολάτρη αὐτοκράτορα Κωνστάντιου τοῦ Χλωροῦ: Θέλοντας νά δοκιμάσει τούς χριστιανούς ἀξιωματικούς τῆς ἀκολουθίας του, τούς ἀνακοίνωσε ὅτι θά κρατήσῃ κοντά του μόνο αὐτούς πού θ' ἀρνηθοῦν ἀμέσως τή χριστιανική τους πίστη. Μερικοί τότε, κάνοντας ἕνα βῆμα μπροστά, δήλωσαν ὅτι εἶναι ἔτοιμοι ν' ἀρνηθοῦν. Καί τότε ὁ Κωνστάντιος, ρίχνοντάς τους μιᾶ περιφρονητική ματιά, τούς ἔδιωξε ὡς ἀνάξιους τῆς ἐμπιστοσύνης του.

Τό ἴδιο ὑποτιμητικό βλέμμα, εἴτε ἔκδηλο εἴτε ὑποκριτικά καλυμμένο, εἶναι ἡ ἀμοιβή τῶν δειλῶν καί μικρόψυχων, πού εἶναι ἔτοιμοι σ' ἕνα εἰρωνικό μειδίαμα νά προδώσουν τίς ἀρχές τους. Οἱ ἄνθρωποι τούς περιφρονοῦν, ἐνῶ, ἀντίθετα, σέβονται ἐκείνους πού τίποτα δέν εἶναι ἰκανό νά

τούς απομακρύνει από τόν χριστιανικό τρόπο ζωής, πού οί ίδιοι ἔχουν ἐπιλέξει. Κι ὄχι μόνο τούς σέβονται, ἀλλά κάποτε εἶναι ἔτοιμοι νά τούς μιμηθοῦν.

Ἐνα γεγονός πάνω σ' αὐτό: Σέ κάποιο πολυτελές ξενοδοχεῖο παρατέθηκε ἐπίσημο γεῦμα. Ἦταν περίοδος νηστείας. Ὅλοι ἔτρωγαν ἀρτύσιμα φαγητά. Κάποιος, ὅμως, παράγγειλε νηστήσιμο, μέ συνέπεια νά εἰσπράξει πολλά εἰρωνικά χαμόγελα καί σχόλια προσβλητικά. Τό ἥρεμο, ὡστόσο, καί γεμάτο αὐτοπεποίθηση φέρισμα τοῦ νηστευτῆ καί οί σοβαρές καί ἔξυπνες ἀπαντήσεις του πολύ γρήγορα ἀνάγκασαν τούς ἐπιπόλαιους συνδαιτημόνες νά σωπάσουν. Ἐνας, μάλιστα, σηκώθηκε ἀπό τή θέση του καί, ἐκφράζοντας τό θαυμασμό του γιά τή σταθερότητα πού εἶχε στίς ἀρχές του ὁ πρῶτος, πρόσθεσε: «Δέν ἐπιθυμῶ ἐσεῖς μόνο νά ἔχετε ἀπόψε νηστήσιμο φαγητό. Εἶμαι κι' ἐγώ ὀρθόδοξος χριστιανός καί ἀπό σήμερα θ' ἀκολουθήσω τό παράδειγμά σας». Κι ἔδωσε ἀμέσως ἐντολή νά τοῦ σερβίρουν νηστήσιμο φαγητό.

* * *

Πρέπει νά ἀντιληφθοῦμε ὅτι ἀποτελεῖ μεγάλο κίνδυνο γιά τή χριστιανική ζωή ἡ πλατιά διάδοση στίς μέρες μας τῆς νοοτροπίας: «Δέν ὑπάρχει λόγος νά ξεχωρίζουμε ἀπό τούς ἄλλους».

Ἄξιζει νά θυμηθοῦμε ὅτι ὁ εἰδωλόατρης φιλόσοφος Πλάτων τόν 5ο π.Χ. αἰώνα, ἐπισημαίνει αὐτόν τόν κίνδυνο γιά τήν ἠθική ζωή στό πρόσωπο τοῦ Σωκράτη. Στό διάλογο «Κρίτων» προσωποποιεῖ αὐτή τή μικρόψυχη ἔγνοια «μὴν τυ-

χόν ἔρθουμε σέ ἀντίθεση μέ τή γνώμη τῶν πολλῶν» στή μορφή τοῦ μαθητῆ τοῦ Σωκράτη Κρίτωνα. Ἄλλά ὁ Σωκράτης τοῦ ἀπαντάει: «Οὐ... πάνυ ἡμῖν φροντιστέον τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅ,τι ὁ ἐπαῖων περι τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὁ εἷς καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια».

Δηλαδή: Δέν πρέπει καθόλου νά νοιαζόμαστε τί θά ποῦν γιά μᾶς οἱ πολλοί, ἀλλά τί θά πεῖ ὁ γνώστης τοῦ τί εἶναι δίκαιο καί τί ἄδικο, ὁ ἕνας, ὅχι οἱ πολλοί, καὶ αὐτὴ ἡ Ἀλήθεια.

Μιλώντας σχεδόν προφητικά ὁ Σωκράτης, ἐκτός πού ἀδιαφορεῖ ἂν θά ξεχωρίσει ἀπό τοὺς πολλούς, δίνει τό βάρος στή γνώμη τοῦ ἑνός, τοῦ ἐκλεκτοῦ, πού στήν περίπτωσή μας δέν εἶναι παρά ὁ Θεός, ὁ «Εἷς καὶ αὐτὴ ἡ Ἀλήθεια».

Ὅσοι ὅμως θεωροῦν τόν Σωκράτη καί τόν Πλάτωνα «ξεπερασμένους», καθώς ἀκόμα καί τόν ἄλλο σοφὸ, πού εἶπε «εἷς ἐμοὶ μυριοί, ὅταν ἄριστος ᾖ», ἄς ἀναπαύσουν τήν πρωτοποριακὴ σκέψη τους στόν «πρωτοποριακὸ» Εὐγένιο Ἴονέσκο καί συγκεκριμένα στοὺς «Ρινόκερους» του, πού μᾶς μεταφέρουν τό ἴδιο μήνυμα, τὴ δυσπιστία δηλαδή τοῦ Σωκράτη στή γνώμη τῶν πολλῶν καί, ἀκόμα πιό κοντά μας, τὴν ἀποστολικὴ προτροπὴ «μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ» (Ρωμ. 12,2).

Θυμίζουμε ὅτι στό ἔργο του αὐτό ὁ διάσημος θεατρικὸς συγγραφέας παρουσιάζει ἀλληγορικὰ κάποιες μεμονωμένες στήν ἀρχὴ περιπτώσεις ἀνθρώπων, πού, ἀκολουθώντας ἕναν ἀρκετὰ κτηνώδη τρόπο ζωῆς, ἔπαιρναν κι ἐξωτερικὰ τὴ μορφή τοῦ ρινόκερου, ἐπισύροντας βέβαια τόν ἀνατριχιαστικὸ ἀποτροπιασμό καί τὴ φρίκη τῆς «καλῆς κοινωνίας». Ἀργότερα, ὅμως, τὰ κρού-

σματα αὐτά τῶν μεταμορφώσεων πλήθαιναν, ὥσπου οἱ τελευταῖοι πού δέν μεταμορφώθηκαν κι ἀπόμειναν ἄνθρωποι, νά δέχονται τά βέλη τῆς... ρινόκερης εἰρωνείας καί περιφρονήσεως καί νά νιώθουν κομπλεξικοί γιατί ἦταν «ἀλλιώτικοι ἀπό τούς ἄλλους», γιατί δηλαδή δέν ἔγιναν κι αὐτοί ρινόκεροι!

Ἄνάμεσα στή διδασκαλία τοῦ πλατωνικοῦ Κρίτωνα καί στό πρωτοποριακό μήνυμα τοῦ Ἰονέσκο, γιά μᾶς, τούς χριστιανούς, κεντρική, χρονικά καί ἀξιολογικά, θέση κατέχει μιά θαυμαστή προφητεία τοῦ ἀγράμματος καθηγητῆ τῆς ἐρήμου Μεγάλου Ἀντωνίου, πού διαβάζουμε στό Γερροντικό:

«Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἀντώνιος ὅτι ἔρχεται καιρὸς ἵνα οἱ ἄνθρωποι μανῶσι, καὶ ἐπᾶν ἴδωσί τινα μὴ μαινόμενον, ἐπαναστήσονται αὐτῷ λέγοντες, ὅτι σὺ μαίνη, διὰ τὸ μὴ εἶναι ὅμοιον αὐτοῖς.»

Εἶπε ὁ ἀββᾶς Ἀντώνιος ὅτι θά ῥθει καιρὸς πού οἱ ἄνθρωποι θά τρελαθοῦν· κι ἂν δοῦν κανέναν γνωστικό, θά τά βάλουν μαζί του λέγοντας, «ἐ σὺ τ ρ ε λ ά θ η κ ε ς», ἐπειδὴ δέν θά εἶναι ὅμοιος μ' αὐτούς.

Ἄν δέν τὴν περπατᾶμε ἤδη αὐτὴ τὴν ἐποχὴ τῆς προφητείας, ὅπωςδὴποτε εἴμαστε πολὺ κοντά της. Καί, βέβαια, δέν πρέπει ν' ἀποτελεῖ φιλοδοξία μας ἡ τρέλα, ἔστω καί ὁμαδική. Ἄς εἴμαστε ἔτοιμοι ν' ἀκούσουμε πολλές φορές μὲ φιλοσοφία ἀπάθεια τό «ἐσύ τρελάθηκες».

Πάντως ἡ συλλογικὴ πείρα μας, πού δέν εἶναι καί τόσο μικρὴ, πείθει ὅτι αὐτοὶ οἱ μεμονωμένοι καί λίγοι, πού δέν παρασύρθηκαν ἀπὸ τό ρεῦμα τῆς μαζοποιήσεως τῶν ἰδεῶν -κοινωνικῶν, πολιτικῶν, θρησκευτικῶν-, δέν εἶναι καί τόσο λίγοι,

ἀλλά εἶναι, ὁμολογουμένως, μεμονωμένοι.

Βέβαια, μιά πολύ μεγάλη μερίδα τοῦ κόσμου –ὄχι «ὅλος ὁ κόσμος»– ἀδιαφορεῖ γιά τίς πνευματικές ἀξίες, ἀγνοεῖ τή φωνή τῆς συνειδήσεως καί ποδοπατεῖ τόν αἰώνιο νόμο τοῦ Θεοῦ.

Υπάρχουν, ὅμως, πάρα πολλοί, καί μάλιστα ἀνάμεσα στούς νέους, ὅσο δέν τό ὑποψιαζόμαστε, πού δέν ὑποτάχθηκαν στή νοοτροπία τοῦ ὄχλου καί στήν ἰσοπέδωση τῆς προωθούμενης παγκοσμιοποίησεως, πού δέν καταδέχτηκαν νά προδώσουν τίς ἀρχές τους γιά μιά ψεύτικη κοινωνικότητα, πού δέν «ἐκκλιναν γόνυ τῇ Βάαλ», πού ἔμειναν πιστοί στή λατρεία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἀσυμβίβαστοι στό ἐκκλησιαστικό ἄθλημα τῆς ἀρετῆς. Μόνο πού, καθώς εἶπαμε, ἐνῶ δέν εἶναι τόσο λίγοι, εἶναι «μεμονωμένοι» καί στούς πολλούς –πού ἔχουν ἀνάγκη ἀπό τέτοια στηρίγματα– ἀγνωστοί.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι «τό καλό δέν κάνει θόρυβο». Συμφωνοῦμε. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τό «*λεῖμμα Κυρίου*», πού δέν συσχηματίσθηκε «*τῶ αἰῶνι τούτῳ*» δέν εἶναι –δέν πρέπει νά εἶναι– ἐπιδεικτικό. Ἄλλά, ἐπιτέλους, ἄς μὴν εἶναι καί... ντροπαλό!

Ὅσοι, λοιπόν, ἔχουμε λίγο ὡς πολύ ἐπηρεαστεῖ ἀπό τήν ὀλέθρια θεωρία τοῦ «δέν ὑπάρχει λόγος νά ξεχωρίζουμε ἀπό τούς ἄλλους», εἶναι ἐπιτακτική ἀνάγκη τῶν καιρῶν νά τήν ἀπορρίψουμε τό συντομότερο. Χωρίς μεγάλα λόγια, ἡ στάση μας, καθώς αὐτή ἀπορρέει ἀπό τό γνήσιο ἐκκλησιαστικό μας βίωμα, ἄς εἶναι τό «κατηγορῶ» τῆς θεωρίας αὐτῆς.

Τηρώντας σταθερά τίς φωτεινές ἐντολές τῆς πίστεως καί τῆς Ἐκκλησίας μας, χωρίς τήν ἐνοχη ντροπή, γεμάτοι θάρρος, εἶναι σίγουρο πῶς σύ-

ντομα θ' ἀπολαύσουμε τήν ἐκτίμησιν, τήν ἐμπιστοσύνην καί τό σεβασμό τῶν συνανθρώπων μας. Ἄλλά, καί ἄν αὐτό δέν γίνῃ, ὁ ἴδιος ὁ Κύριος θά μᾶς δώσει πλουσιοπάροχα τήν ἀμοιβή τῆς σταθερότητος καί τῆς ἀνδρείας. Αὐτόν, λοιπόν, ἅς ὁμολογοῦμε παντοῦ καί πάντοτε, «Χριστόν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἑλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καί Ἑλλησι, Χριστόν Θεοῦ δύναμιν καί Θεοῦ σοφίαν» (Α΄ Κορ. 1, 23-24).

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ